

ADVIES COMMISSIE MENSENRECHTENBELEID EN DUAL USE ONDERZOEK M.B.T. SAMENWERKINGEN MET ISRAËLISCHE ENTITEITEN

16 MEI 2024

Net zoals vele collega's en studenten zijn ook de leden van de Commissie Mensenrechtenbeleid en Dual Use Onderzoek geschokt door het menselijk leed dat zich de laatste maanden afspeelt in Gaza. Uit cijfers van de Verenigde Naties blijkt dat m.b.t. Gaza,

- meer dan 34.000 Palestijnen zijn gedood en 77.000 zijn gewond geraakt sinds het begin van deze oorlog - zeventig procent van hen zijn vrouwen en kinderen. Dat betekent dat vijf procent van de 2,2 miljoen inwoners van Gaza in zeseneenhalve maand is gedood of gewond. 19.000 kinderen in Gaza zijn nu wezen;
- 1,7 miljoen mensen - meer dan 75 procent van de bevolking - uit hun huizen in Gaza zijn verdreven.
- de humanitaire hulp voor burgers die in een noodsituatie zitten zeer sterk verhinderd wordt;
- 62 procent van de huizen in Gaza beschadigd of verwoest is, waaronder 221.000 huizen die volledig zijn verwoest. Dat zijn meer dan een miljoen mensen die dakloos zijn geworden door Israëlische bombardementen;
- de civiele infrastructuur is verwoest. Er is in Gaza nauwelijks elektriciteit, afgezien van generatoren of zonne-energie, proper drinkwater is zeer beperkt, en de meeste wegen zijn zwaar beschadigd;
- 26 van de 36 ziekenhuizen volledig buiten gebruik zijn in een land waar nu tienduizenden mensen ziek en gewond zijn. Tien ziekenhuizen functioneren gedeeltelijk, maar ze worden overspoeld door mensen die ziek en gewond zijn. Ze hebben allemaal een tekort aan medische voorraden. Er zijn nog maar twee ziekenhuizen die kraamzorg bieden in Gaza, waar elke dag tot 180 vrouwen bevallen. In totaal is 84 procent van de gezondheidszorg in Gaza beschadigd of verwoest en zijn er meer dan 400 gezondheidswerkers gedood;
- het onderwijssysteem is ingestort: 56 scholen zijn verwoest en 219 beschadigd. De laatste universiteit van Gaza werd in januari verwoest. 60% van de onderwijsfaciliteiten, inclusief 13 openbare bibliotheken werden verwoest. Ongeveer 625.000 studenten hebben nu geen toegang tot onderwijs.¹

---

¹ Bronnen, alle afkomstig van de Verenigde Naties: <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-104-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-Jerusalem>, <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-100-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-Jerusalem>, <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-99-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-Jerusalem>, <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-86-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-Jerusalem>, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/04/un-experts-deeply-concerned-over-scholasticide-gaza>, https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa_gaza_sitrep_90_15march_2024_eng.pdf, <https://news.un.org/en/story/2024/04/1148716>.

Gelet op het belang van mensenrechten en de vaststelling dat de huidige oorlog gepaard gaat met zware schendingen van het internationaal humanitair recht blijven we er bij onze overheden op aandringen om werk te maken van een staakt-het-vuren.

De UGent wil vermijden dat het mensenrechten schendt, dat haar onderzoeksresultaten later misbruikt worden voor mensenrechtenschendingen, en wenst als instelling niet samen te werken met organisaties (academische instellingen, bedrijven, ...) die betrokken zijn bij ernstige of systematische mensenrechtenschendingen.

Dit betekent bijvoorbeeld dat de UGent niet wenst te discrimineren, dat het niet wil dat onderzoeksresultaten later terechtkomen in technologie die gebruikt wordt voor interne repressie, en dat we niet willen samenwerken met organisaties die de academische vrijheid systematisch beperken.

Wanneer er een risico bestaat dat een kandidaat-partner betrokken is bij ernstige mensenrechtenschendingen, dan moet een institutionele onderzoeks- of onderwijssamenwerking voorgelegd worden aan de Commissie Mensenrechtenbeleid en Dual Use Onderzoek, dat naar best vermogen een onderzoek doet naar de kandidaat-partner en o.b.v. alle elementen waarover het op dat moment beschikt oordeelt of er een risico is dat deze kandidaat-partner betrokken is bij ernstige mensenrechtenschendingen.² Desgevallend vaardigt de Commissie Mensenrechtenbeleid een negatief advies uit. Doorheen de jaren werden negatieve adviezen gegeven over samenwerkingen met organisaties in tal van landen, zowel in België, binnen Europa als daarbuiten. M.b.t. Israëliische partners gaat het over Ariel University, de Israëliische politie, het Jewish National Fund en The Hebrew University of Jerusalem. De adviezen die uitgevaardigd werden o.b.v. dit mensenrechtenbeleid werden tot nog toe steeds gevolgd door de rector.

Gelet op de vele mensenrechtenschendingen in de regio, worden samenwerkingen met Israëliische organisaties in principe steeds voorgelegd aan de Commissie Mensenrechtenbeleid en Dual Use Onderzoek.

Eind 2023 werd geoordeeld dat nieuwe samenwerkingen met Volcani Center en MIGAL Galilee Research Institute niet meer wenselijk waren. Deze onderzoeksinstellingen vallen onder het Ministerie van Landbouw³ en het Ministerie van Wetenschap en Technologie⁴. Deze band met de overheid was voor de Commissie Mensenrechtenbeleid problematisch, gelet op het optreden van de Israëliische overheid in Gaza na 7 oktober 2023. Van het Holon Institute was op dat moment gekend dat hun departement Industrieel Design workshops organiseerde met onder meer studenten en stafleden om materiaal te ontwikkelen (o.m. heuptassen, holsters, paramedische tassen en beschermende vesten) voor eenheden van het Israëliische leger, de politie en de brandweer.⁵ De Commissie oordeelde dat het problematisch was dat materiële steun werd geleverd aan het leger voor acties in Gaza. Het negatieve advies kwam er niet omdat er in de huidige projecten waarbij de UGent betrokken is een risico zou zijn dat er mensenrechten geschonden worden of omdat de

---

² Voor dual use onderzoek gelden er bijkomende voorwaarden. Zie <https://ugentbe.sharepoint.com/sites/intranet-onderzoek/SitePages/Onderzoek-naar-dual-use-items.aspx> (intranet).

³ <https://www.agri.gov.il/en/home/default.aspx>

⁴ <https://www.migal.org.il/en/about>

⁵ <https://www.hit.ac.il/en/news/news-and-stories/21-11-2023-1350>

resultaten misbruikt zouden kunnen worden maar wel omwille van de onrechtstreekse betrokkenheid van de partners bij de mensenrechtenschendingen van de Israëlische overheid.

Wanneer de Commissie Mensenrechtenbeleid een maatregel voorstelt moet die proportioneel zijn en gemotiveerd kunnen worden. Een kandidaat-partner die zelf geen mensenrechten schendt maar slechts onrechtstreeks betrokken is bij mensenrechtenschendingen door anderen kan anders beoordeeld worden dan een partner die zelf op systematische wijze mensenrechten schendt. Naast de betrokkenheid bij de mensenrechtenschendingen, is ook de ernst van de mensenrechtenschendingen belangrijk. Wanneer samenwerkingen met academische organisaties worden aangegaan is er ook aandacht voor de academische vrijheid van onderzoekers: samenwerkingen aangegaan door één bepaalde vakgroep hebben veelal weinig of geen betrekking op het onderzoek verricht door een andere vakgroep binnen dezelfde instelling. Bovendien wordt in multipartner-projecten, met vaak vele tientallen partners en werkpakketten, de facto meestal slechts samengewerkt met een beperkt aantal projectpartners.

Door de rector werd recent gevraagd of het advies dat de Commissie Mensenrechtenbeleid eind 2023 uitvaardigde m.b.t. Volcani Center, MIGAL Galilee Research Institute en Holon Institute nog steeds in lijn ligt met het UGent mensenrechtenbeleid. De Commissie heeft deze vraag in overweging genomen tijdens haar vergadering van 16 mei 2024. Dat negatieve advies van eind 2023 had enkel betrekking op toekomstige samenwerkingen. Gelet op de escalatie van de oorlog en de schaal waarop mensenrechten geschonden worden in Gaza, wil de Commissie dat het negatieve advies voor toekomstige samenwerkingen, nu ook geldt voor de lopende multilaterale samenwerkingen.

De Commissie adviseert daarom dat voor de lopende projecten waarbij één van deze drie partners betrokken is de nodige stappen worden gezet binnen het consortium om na te gaan of de samenwerking met de betrokken Israëlische partner kan worden stopgezet. Indien dit niet het geval is, dient UGent de nodige stappen te zetten om zelf uit het project te stappen. Uiteraard dient dit met de meeste zorg te gebeuren voor de betrokken onderzoekers en promotoren, met inachtneming van de contractuele verplichtingen.

De Commissie is er zich zeer goed van bewust dat er zeer omzichtig moet worden omgegaan met dergelijke stopzettingen, omdat dit grote repercussies kan hebben op de eigen onderzoekers die in hun werk geblokkeerd worden (inclusief doctoraatsstudenten), op contractuele beslissingen en mogelijk verlies aan funding en op relaties met andere partners in het project (die niks met de mensenrechtenschendingen te maken hebben). Bovendien is de impact van het zelf uit een multipartner-project stappen op de problematische partner mogelijks eerder beperkt. Niettemin vindt de Commissie het bovenstaande advies in de huidige geëscaleerde context gerechtvaardigd.